

Rigsrevisionens notat om beretning om

effektiv udnyttelse af gymnasielærernes arbejdstid

revision
revision

revision

Opfølgning i sagen om effektiv udnyttelse af gymnasielærernes arbejdstid (beretning nr. 11/2011)

14. oktober 2016

RN 1108/16

1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om effektiv udnyttelse af gymnasielærernes arbejdstid, som blev indledt med en beretning i 2012. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 2. august 2012.

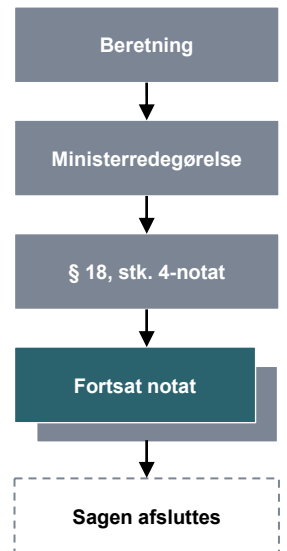
KONKLUSION

Rigsrevisionen finder Finansministeriets og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings initiativer tilfredsstillende og vurderer, at sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen baserer konklusionen på følgende:

- Finansministeriet har via overenskomstforhandlingerne ændret rammerne for tildeling af tid til gymnasielærerne.
- Finansministeriet og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har støttet gymnasielederne i at udnytte rammerne for tildeling af tid, bl.a. via rådgivning og vejledning, afholdelse af kurser og konferencer og ved at oprette en tværministeriel følgegruppe.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i april 2012 en beretning om effektiv udnyttelse af gymnasielærernes arbejdstid. Beretningen handlede om, hvorvidt gymnasierne brugte lærerressurserne effektivt, dvs. om gymnasierne tog hensyn til forskelle i bl.a. arbejdsopgaver og forskelle i lærernes forudsætninger for at løse opgaverne, når de tildelte tid til lærernes arbejdsopgaver.

Rigsrevisionen igangsatte undersøgelsen af gymnasielærernes arbejdstid på baggrund af en anmodning fra Statsrevisorerne. Formålet med undersøgelsen var at give et overblik over gymnasielærernes arbejdstidsfordeling og besvare Statsrevisorerne spørgsmål i tilknytning hertil.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, konstaterede de, at lærernes undervisningstid på de danske gymnasier var bemærkelsesværdig lav. Lærerne brugte således mere tid på forberedelse end på undervisning. Statsrevisorerne bemærkede endvidere, at de danske gymnasielæreres undervisningstid var mindst (22 %) blandt alle OECD-lande (i gennemsnit 41 %), selv om man må tage forbehold for internationale forskelle i opgørelsesmetoder, gymnasieuddannelser og arbejdstidsbestemmelser.

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Opfølgingspunkt	Status
Finansministeriets og Ministeriet for Børn og Undervisnings arbejde med at ændre de rammer for tildeling af tid til lærernes arbejdsopgaver, som gymnasielederne er underlagt.	Behandles i dette notat.
Finansministeriets og Ministeriet for Børn og Undervisnings overvejelser om, hvordan de kan støtte gymnasielederne i bedst muligt at udnytte rammerne for tildeling af tid til lærernes arbejdsopgaver og udfaldet heraf.	Behandles i dette notat.

Et opfølgingspunkt afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Finansministeriets og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings initiativer

5. Vi gennemgår i det følgende Finansministeriets og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings initiativer i forhold til de udestående opfølgingspunkter. Gennemgangen er baseret på møde med de 2 ministerier og en fælles redegørelse fra de 2 ministerier.

6. Rigsrevisionen har siden afgivelsen af notat til Statsrevisorerne af 2. august 2012 fulgt området gennem løbende dialog og møder med ministerierne. Opfølgningen har afventet ministeriernes arbejde med at implementere initiativerne på området.

Ændring af rammerne for tildeling af tid til lærernes arbejdsopgaver

7. Statsrevisorerne bemærkede, at der var få muligheder for at foretage ledelsesmæssige prioriteringer, idet gymnasielærernes arbejdstid primært var bestemt af lovgivning og overenskomster. Således var lærernes tid til forberedelse alene udtryk for et forhandlingsresultat, selv om det ville være mere rimeligt at differentiere forberedelsestiden, fx med hensyn til lærernes erfaring, krav i forskellige fag, klassestørrelse og elevsammensætning.

8. Finansministeriet og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling oplyser, at der ved overenskomstaftalen fra 2013 (OK13) blev indgået en aftale mellem Finansministeriet og de faglige organisationer om gymnasielærernes arbejdstid. Det betød, at gymnasielærerne fik de samme arbejdstidsregler som alle andre akademikere i staten, dog med en årsnorm for opgørelse af arbejdstiden. Som en del af forliget fik lærerne en lønstigning, og der blev i overenskomsten aftalt en ny stillingskategori for at understøtte gymnasielærernes karrieremuligheder. Endelig blev det aftalt, at gymnasierne skulle etablere et system til løbende registrering af arbejdstiden. De nye arbejdstidsregler trådte i kraft den 1. august 2013.

Årsnormen fastlægger den årlige arbejdstid, som lærerne skal præstere. Arbejdstiden kan derfor tilrettelægges fleksibelt over en periode på ét år og skal først opgøres ved normperiodens slutning.

Arbejdstiden for en fuldtidsansat lærer udgør gennemsnitlig 37 timer om ugen, 7,4 timer pr. arbejdsdag.

Finansministeriet oplyser videre, at ministeriet gennem en årrække ved overenskomstforhandlingerne havde forsøgt at forhandle arbejdstidsregler uden særlige bindinger på lærernes arbejdstid, men at det ikke tidligere havde været muligt at opnå et forhandlingsresultat. Ministeriet oplyser, at rammerne for tildeling af tid til lærerne med de nye arbejdstidsregler er ændret og svarer til, hvad der gælder på andre statslige arbejdspladser. Lederen skal ikke længere tildele tid til lærernes arbejdsopgaver i form af akkorder. Ledelsen tildeler i stedet opgaver til lærerne inden for rammerne af en arbejdsuge på gennemsnitligt 37 timer fordelt over et år. Lederen har i dag mulighed for at tage hensyn til lærernes forskellige forudsætninger for at løse arbejdsopgaverne, fx deres erfaring. Med de nye regler har lederne på gymnasierne fået det samme ledelsesrum, som alle andre ledere har, herunder mulighed for at prioritere over resurserne.

9. I overenskomsten fra 2013 blev der samtidig aftalt en udfasning af den særlige 60-års-regel, der giver lærere over 60 år ret til en betalt arbejdstidsreduktion på 175 timer årligt. Det fremgik af Rigsrevisionens beretning, at 60-års-reglen ikke bidrog til en effektiv anvendelse af læreresurserne, og at gymnasierne årligt brugte ca. 120 mio. kr. på ordningen. 60-års-reglen gælder således alene for lærere, der pr. 31. juli 2013 er fyldt 58 år, og ordningen er derfor udfaset inden for en kort årrække. Som en kompensation for bortfaldet af ordningen blev der aftalt en 50-års-regel. Lærere, der pr. 31. juli 2013 er fyldt 50 år, har – når de fylder 60 år – ret til nedsat arbejdstid med op til 175 timer årligt mod tilsvarende lønnedgang, dog med fuld pension.

10. Rigsrevisionen konstaterer, at Finansministeriet via overenskomstforhandlingerne har ændret rammerne for tildeling af tid til gymnasielærerne. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Ministeriernes overvejelser om, hvordan de kan støtte gymnasielederne i bedst muligt at udnytte rammerne for tildeling af tid til lærernes arbejdsopgaver

11. Statsrevisorerne fandt det utilfredsstillende, at gymnasierne ikke havde en effektiv og mere målrettet styring af læreresurserne. Statsrevisorerne fandt derfor, at ministerierne burde arbejde målrettet på at give gymnasiernes ledelser bedre mulighed for prioritering af læreresurserne.

12. Finansministeriet og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling bemærker, at de nye arbejdstidsregler har medført en stor kulturforandring på gymnasierne. Både leder- og lærerroller er markant ændret med de nye arbejdstidsregler, og det tager tid for skolerne at omstille sig til det nye paradigme. Ministerierne vurderer som følge heraf, at der fortsat i de kommende år vil være behov for at fastholde et fokus på implementeringen af arbejdstidsreglerne, herunder at understøtte lederne i at anvende det nye ledelsesrum til at løfte kvaliteten i uddannelserne.

13. Finansministeriet og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling oplyser, at de siden indgåelsen af OK13 har arbejdet målrettet med implementeringen af de nye arbejdstidsregler. Implementeringen har overordnet haft fokus på at understøtte lederne i at anvende det nye ledelsesrum til at løfte kvaliteten af elevernes uddannelser.

14. Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling etablerede i 2013 en tværministeriel styregruppe/følgegruppe, der havde til formål at sikre, at implementeringsindsatsen for reformerne af folkeskolen og erhvervsuddannelserne samt lærernes nye arbejdstidsregler på alle undervisningsområder får effekt i praksis. Samtidig oprettede Finansministeriet kontoret for undervisning og forskning i Moderniseringsstyrelsen, som særligt har arbejdet med implementeringen af de nye regler på tværs af det statslige undervisningsområde.

Implementeringsindsatsen har haft fokus på forskellige spor og er sket i forskellige faser. Implementeringsindsatsen har hovedsageligt koncentreret sig om følgende:

KPI (Key Performance Indicator) henviser til en styringsmekanisme, der kan hjælpe med at vurdere, hvor godt det går med opfyldelsen af bestemte mål.

- rådgivning og vejledning af ledere om de nye arbejdstidsregler
- lederudvikling for de øverste institutionsledere
- konferencer for bestyrelserne
- opstilling af KPI'er, som gør det muligt at følge udviklingen i lærernes arbejdstid.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har desuden gennemført 2 spørgeskemaundersøgelser for samtlige institutioner med gymnasiale uddannelser om anvendelse af potentialet i OK13 og fulgt op på spørgeskemaundersøgelsen via samtaler med den øverste leder og bestyrelsesformanden fra udvalgte institutioner.

15. Rigsrevisionen konstaterer, at Finansministeriet og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har taget en række initiativer i forhold til at støtte gymnasielederne i bedst muligt at udnytte rammerne for tildeling af tid til lærernes arbejdsopgaver. Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende og vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Lone Strøm